

ció pedagògica escolar s'haurà de resoldre *segons els criteris universals del bilingüisme*. Universals? En tot cas, universals per a qui? Per a una part dels habitants de l'univers tan sols? Ja hi tornem a ser: una *discriminació menys brutal* es diferencia d'una *discriminació del tot brutal* pel quantificador del qualificatiu, no pel qualificatiu i menys encara pel substantiu; 5) la contradicció pastoral de l'Església és transitòria. En això, el temps —segons que em diuen— ha donat la raó a Piñeiro.

c) *El prejudici ideològic*, finalment, el qual rebutja la pluralitat lingüística en nom del progrés universal i, segons Piñeiro, es presenta sota dos aspectes: 1) el *científic*, que consisteix a la recerca d'un llenguatge universal capaç de vehicular el coneixement adquirit en les més diverses disciplines (de fet, es tractaria d'un *meta-llenguatge* en el sentit exposat més amunt) i que és una exigència de la civilització contemporània; 2) el de l'ideòleg *pseudo-progressista*, que contempla l'ideal d'una llengua única —i en general tot allò que tendeix a la uniformitat— com una manifestació suprema del progrés humà —hi ha qui ho mesura en termes d'*eficàcia*, hi ha qui ho fa en termes de *costos*—; a aquests, Piñeiro els adverteix que cal referir el progrés a l'home, considerat en tota la seva complexitat, i que no s'ha de confondre la *tècnica* —entesa en el millor dels seus sentits, com a racionalització del treball— amb la *cultura*.

Piñeiro clou el seu parlament retornant al conflicte entre la unitat de l'ésser i la pluralitat de les seves manifestacions —la Humanitat, en tant que unitat *ideal*; els pobles, les cultures, les llengües, que en són la manifestació— i a l'obligació que cada poble té de servir aquesta particular manifestació per al patrimoni comú de la Humanitat.

Joan A. ARGENTE

JOAN VENY I CLAR: *Llucmajor a través de la seva toponímia*. Presentació d'ANNA MOLL I MARQUÈS. Ajuntament de Llucmajor (Mallorca), 1976. 40 pàgs.

El present llibret és un estudi excel·lent que constitueix el pregó que el professor Joan Veny llegí amb motiu de les fires de Llucmajor del 1974. Hi són recollits els topònims moderns del terme (excepte la toponímia urbana), de què Joan Veny és un bon coneixedor, i aprofitats els materials antics publicats per B. Font i Obrador en la seva història local. Però el doctor Veny no es limita a fer un recull toponímic, sinó que inclou en aquesta obra una introducció teòrica oportuna sobre la metodologia toponímica i onomàstica, tot fent esment de la incidència d'aquestes en l'estudi de la història general de la cultura.

A continuació analitza els topònims segons els diversos estrats lingüístics de Mallorca. Així, amb referència al substrat, remarca el sufix àton *-er* de diversos topònims baleàrics (*Sóller, Bóquer, Miner*, etc.), que sembla que cal atribuir a aquest substrat balear, les característiques lingüístiques del qual encara són un enigma. Al mateix temps, però, Veny fa un paralelisme interessant entre determinats topònims balears com *Garonda* i *Alaró* i els seus concomitants respectius *Garonne, Gironde, Guareña* (potser també, penso, s'hi podria incloure Gerunda>*Girona*), i *Oloron*<Ilurone (aquí també crec que caldria incloure-hi Ilduro>Iluro, actualment Mataró).

La romanització primera de les Balears, a partir del segle II a. de J., és la base de l'element romànic anomenat mossàrab, castigat pels àrabs, però present en la

toponímia local (*Llucmajor, es Colombar, Capocorb*, etc.), com en la toponímia mallorquina en general.

A continuació, l'autor fa un estudi detallat de la toponímia d'origen àrab: assenyala els topònims híbrids (*Benitrepat, Benicalvell, Llucamet*, etc.), i subratlla que alguns mots d'origen àrab, incorporats al lèxic català, com ara *rafal, alqueria, talaia*, han pogut originar topònims àdhuc després del període de dominació àrabiga.

Joan Veny, en la part més extensa del seu estudi, analitza «la profusa varietat de topònims de creació romànica». Remarca que entre les dues grans classificacions de topònims per raó de llur origen, els descriptius i els que es basen en antropònims, en la toponímia de Llucmajor, sense que hi manquin els descriptius, «el percentatge dels basats en antropònims és elevadíssim». De l'estudi detallat que fa d'aquests, en remarquem alguns que poden il·lustrar bé determinades evolucions morfològiques i fonètiques generals, com ara l'adjectiu *fort* invarià, *Pedrafort*, o el pas -LD->-ul- en *ses Arnaules*. Joan Veny remarca també com a partir dels segles xv i xvi s'estén l'ús de la partícula *Son* (<ço d'En), *So Na*, anteposada al nom de posseïdors de propietats, que caracteritza la toponímia mallorquina, encara que no hi manquin tampoc els noms (generalment sobrenoms) precedits de *Can* (<casa d'En) i *Cas* (<casa des), *Ca N'Andreu, Ca s'Hereu*; però, en canvi, l'element *mas*, típic de la toponímia catalana peninsular, no es troba sinó fossilitzat a la toponímia de Llucmajor: *es Marroig* i *es Maideu*. També és interessant la relativa abundor i varietat de sufixos diminutius aplicats a topònims: -ET, -ETA: *Cortadeta, Vallgornere*; -ó: *Son Misseró, So N'Hugó*; -í, -INA: *Son Sampolí, Ca Na Sampolina*; o augmentatius: -ÀS, -ASSA: *es Fornassàs, ses Cabanasses*, així com l'aplicació de malnoms: *So N'Eriçó, Son Teté, Son Sala-misses*, etc. Joan Veny passa a analitzar la toponímia descriptiva i la classifica encertadament segons la circumstància d'ordre històric, religiós, topogràfic, botànic, d'hàbitat, etc., que en motivà l'origen en cada cas, i dona notícia d'algunes duplicitats de formes, sobretot de casos de substitució d'un antic nom sarraí per un de nou romànic.

L'obra editada amb tota cura en un obrador local, amb l'aportació de diversos gravats i dibuixos dels llocs i dels monuments més representatius de Llucmajor, i una presentació escaient d'Anna Moll, inclou una àmplia bibliografia pertinent.

Penso que fóra ben útil de publicar un mapa que il·lustrés la distribució topogràfica dels topònims i que inclogués una descripció de la toponímia urbana. En tot cas, l'estudi de Joan Veny depassa l'interès local i és una bona aportació a l'estudi dels noms de lloc del nostre domini lingüístic.

Josep MORAN I OCERINJAUREGUI

LOÏS ALIBÈRT: *Gramatica occitana segon los parlars lengadocians*. Segona edicion (Montpelhièr, Centre d'Estudis Occitans, 1976). xxxviii + 530 pàgs.

Sorpren que hagi trigat tant a sortir la segona edició d'aquest llibre. La primera, del 1935-1937, era exhaurida de feia ja molts anys i era introbable també al mercat de llibres vells. En una nota editorial hom adverteix que en aquesta segona edició han estat fetes «qualques correccions de detalh, l'integración dels addenda dins lo tèxt, e la modificación de l'accentuacion segon la solucion adoptada per L. Alibèrt meteís en 1950». Darrera de les «qualques correccions de detalh» s'amaga tanmateix la revisió del text de la primera edició d'acord amb els canvis que Alibèrt adoptà en l'edició del seu *Dictionnaire occitan-français* el 1966; en alguns casos,